

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060104

DOM
2015-04-21
Stockholm

Mål nr
M 7892-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-08-13 i mål nr M 2522-14, se bilaga

KLAGANDE

Y G

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
542 85 Mariestad

2. L-E L

3. L N

SAKEN

Beslut om avskrivning av anmälan om nya skogsdiken på fastigheten X m.fl. i Vara kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 5 juni 2014 (dnr 535-8061-2014) och återförvisar ärendet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1201111

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Y G har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska besluta att alla nya diken som har grävts ska fyllas igen och att marken ska återställas till samma skick som den var innan grävningsarbetena påbörjades.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen), **L-E L** och **L N** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Y G har anfört i huvudsak följande. Den 25 maj 2013 upptäckte han att diken hade grävts på hans mark med en grävmaskin. Det rörde sig bland annat om ett gränsdike mellan hans och **L N**s mark, som var betydligt bredare och femtio centimeter djupare än det gamla handgrävda diket. Diket hade dessutom flyttats ca två meter in på hans mark. Den 5 maj 2014 genomförde länsstyrelsens handläggare en besiktning av platsen. Vid denna framkom att **L-E L** och **L N** hade grävt nya diken och genomfört en stor markavvattningsåtgärd. Det konstaterades även att grävningen lett till skador på skogen, vägen och åkermarkens växtlighet. Mark- och miljödomstolen har inte beaktat dessa uppgifter om grävningar och skador och domen är därför felaktig.

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande. Det är omöjligt att vid en maskinell rensning av ett dike få exakta nivåer. Skillnader på några decimeter måste därför kunna accepteras. Vid fall av oenighet mellan enskilda finns det dessutom skäl för länsstyrelsen att hänvisa parterna till att lösa sina konflikter på civilrättslig väg. Av det kartmaterial som länsstyrelsen har tillgång till finns det antydning till diken över stora delar av det aktuella området. Den ekonomiska kartan visar att det funnits åkrar med eventuella kantdiken. Det kan därför inte uteslutas att det har funnits diken och att dessa har rensats.

L-E L och L N har anfört i huvudsak följande. De befintliga diken som fanns på platsen rensades till ursprunglig nivå. Ingen ytterligare mark-avrinning har skett efter rensningen och det är därför inte fråga om någon grävning av nya diken. Detta framgår bland annat av de flygbilder av platsen som finns på Skogsstyrelsens hemsida.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt miljöbalken behövs inte tillstånd för att utföra rensningar för att bibehålla ett vattens djup eller läge (11 kap. 15 §). Den som är beroende av att ett vattenförhållande består har också rådighet för att utföra sådana rensningar (2 kap. 5 § andra stycket lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet). Om en grävning inte är en rensning utan en markavvattning, krävs emellertid tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken. Vidare krävs enligt 2 kap. 1 § nämnda lag att verksamhetsutövaren har rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas.

L-E L och L N har i målet gjort gällande att de utfört rensning av diken medan Y G har gjort gällande att de grävt såväl nya diken som fördjupningar av befintliga diken, dvs. utfört en tillståndspliktig markavvattning.

Av länsstyrelsens beslut framgår att företrädare för länsstyrelsen har besiktigt området den 5 maj 2014 och att länsstyrelsen bedömer att det är fråga om en kraftig dikesrensning och inte en sådan stor markavvattningsåtgärd att det finns skäl att förelägga om rättelse. Det framgår dock inte av länsstyrelsens beslut eller av handlingarna i ärendet vilka observationer som har gjorts på platsen eller hur observationerna har inverkat på beslutet. Det finns inte heller något protokoll över eller annan dokumentation från den genomförda besiktningen. Dessa brister försvårar en överprövning av det aktuella avgörandet.

Om en vattenverksamhet har bedrivits utan tillstånd, är verksamhetsutövaren bevisskyldig i fråga om de förhållanden som rådde i vattnet innan verksamheten sattes i gång (16 kap. 10 § miljöbalken). Detta gäller oavsett om tillståndsplikt förelåg eller

inte. Regeln är direkt tillämplig endast i skadeståndsmål, men den får ändå anses ha betydelse för bevisprövningen i detta mål (jfr MÖD 2010:47). Vid denna prövning bör en jämförelse göras mellan förhållandena som rådde innan och efter den aktuella åtgärden. Underinstanserna har emellertid inte gjort någon sådan jämförelse och det finns inte heller något underlag för att bedöma förhållandena som rådde i vattnet innan den aktuella åtgärden. De kartor som länsstyrelsen har gett in och hänvisat till här klargör inte om det varit fråga om dikesrensning. Sammantaget går det inte ens att sluta sig till i vilka diken den ifrågasatta åtgärden har vidtagits. Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning går det inte utifrån underinstansernas avgöranden eller det tillgängliga underlaget att kontrollera om dessa avgöranden är riktiga. Länsstyrelsens beslut ska därför undanröjas och ärendet visas åter till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Roger Wikström, tekniska rådet Mikael Schultz och tf. hovrättsassessorn Joel Björk-Werner, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Joakim Edvinsson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-08-13
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 2522-14

KLAGANDE

Y G

MOTPARTER

1. L-E L

2. L N

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut 2014-06-05 i ärende nr 535-8061-2014, se bilaga 1

SAKEN

Beslut om avskrivning av anmälan om nya skogsdiken på fastigheten X
m.fl. i Vara kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår Y Gs överklagande.

YRKANDEN M.M.

Y G har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra Länsstyrelsens beslut på så sätt att alla nya diken som grävs ska fyllas igen och att marken ska återställas till samma skick som den var innan grävningsarbetena påbörjades.

Y G har anfört i huvudsak följande skäl. I målet är fråga om en sådan stor markavvattningsåtgärd att det funnits skäl för Länsstyrelsen att förelägga om rättelse. Under 2012 beställde Y Gs granne L-E L avverkning av Sydved. Avverkningen gjordes när det var tjällossning och stora mängder regn kom under avverkningen. Vägen över diket kördes antingen helt sönder eller så körde de stora maskinerna bara över diket. Diket efter där Sydved passerat med maskinerna fylldes med slam och utloppet för vattnet tätades till, varefter det bildades en sjö över Y Gs jordbruksmark. Även vägen som virket transporterades ut på kördes sönder av Sydved. L-E L åtog sig att återställa vägen. Han frågade även om han fick vara behjälplig med att få bort allt slam som fyllt upp diket från avverkningen, eftersom en grävmaskin ändå skulle komma till platsen. Y G påpekade att någon grävmaskin inte fick vara i skogen då grävmaskinerna kunde ge upphov till skada där. Det gick emellertid att gräva i åkern från brunnarna förbi Y Gs gamla potatisland fram till skogen. Den 25 maj 2013 såg Y G att en grävmaskin hade grävt hans mark. Grävmaskinen hade bl.a. grävt ett gränsdike mellan Y Gs och L Ns mark. Diket var betydligt bredare och cirka 50 cm djupare än det gamla handgrävda diket och hade dessutom flyttas in cirka två meter på Y Gs mark. Den 4 juni 2013 såg Y G ytterligare ett nytt dike som hade grävts vinkelrätt mot gränsdiket. Diket började vid gränsdiket och gick över L Ns skogsmark in på L-E Ls skogsmark och fram till ett befintligt skogsdike. Skogsdiket flyter parallellt med gränsdiket mellan Y Gs mark och L N mark. L-E Ls mark har förut används som åkermark och det finns gamla befintliga diken vid ytterkanterna av den gamla åkermarken. Den gamla åkermarken delades av på mitten av det diket. På det ena landet finns det inte något som skulle tyda på att

något dike skulle ha varit på detta land medan på det andra landet är det grävt ett nytt dike.

Den 5 maj 2014 genomförde Länsstyrelsens handläggare en besiktning av platsen. Det framkom att nya diken grävts och att det skett en stor markavvattningsåtgärd. I två efterföljande samtal har även handläggaren bekräftat att denne vid besiktningen konstaterat både att nya diken grävts och att det skett en stor markavvattningsåtgärd för Y G. Det har konstaterats skador på skogen, på skogsvägen och för åkermarkens växtlighet. Skadorna härleds till de markavvattningsåtgärder som L-E L och L N utfört för sin skog. Y G skog har ställs under vatten och vid blåsigt väder har träd ramlat. Som en följd därav har det bildats stora hål i skogsbeståndet som gör att det befintliga skogsbeståndet blir mer utsatt för kraftiga vindar. Y G och hans grannes åkermark har ställts under vatten vid regn eller vid en regnskur över cirka 15 mm på grund av de nya diken som grävs i skogen. Det har inte hänt tidigare och Y G har varit på fastigheten X m.fl. regelbundet sedan 1960-talet.

Länsstyrelsens beslut ska alltså ändras så att alla nya diken som grävs fylls igen och marken återställas till samma skick som den var innan grävningarna påbörjades. De diken som rensats till ungefär fyra gånger större och 50 cm djupare ska återställas till den storlek som de befintliga diken i området har. Markavvattningen måste minskas så att röret för markavvattningen, som är 10 cm i diameter, klarar av att få bort vattnet från skogen. Annars kommer det att bildas stora sjöar i skogen och åkermarken. Arbetena måste ske innan hösten för att inte ännu större skada ska ske på skog, växtlighet, vägar och åkermark.

DOMSKÄL

Tillämpliga lagar och bestämmelser framgår av Länsstyrelsens avgörande.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom utredningen i målet samt övervägt vad Y G anfört i mark- och miljödomstolen. Domstolens slutsats är att det inte finns några skäl att ändra Länsstyrelsens beslut. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 427)

Överklagande senast den 3 september 2014.

Ove Järholm

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ove Järholm, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Johan Erlandsson.